

MOTIVACIONI PROCESI U ŠKOLSKOM UČENJU

Novija orijentacija u psihologiji ističe značaj psiho-socijalnih motiva za razvoj zdrave jedinke. Usmerenost prema budućnosti podrazumeva planiranje određenih i željenih aktivnosti, a samim tim i određene kognitivne sposobnosti, tj. sposobnost predstavljanja i zamišljanja budućih zbivanja i događaja.

Upravo te kognitivne karakteristike motivacionih procesa biće presudne u pomeranju interesovanja sa ispitivanja bioloških motiva na ispitivanje motiva koji su više karakteristični za čovekovo ponašanje i njegove simboličke funkcije. Ključne takve orijentacije mogu se naći i u Tolmanovoj teoriji učenja, Osgudovoj hipotezi medijacije, pa čak i u Halovoj teoriji potkrepljenja (Halov pojam delimično anticipatorne reakcije na cilj objašnjava usmerenost ka cilju ili svrsishodnost u ponašanju i objedinjuje motivacionu i kognitivnu komponentu u učenju). Naravno, Hal kao i drugi biheoristi u opisivanju takvog ponašanja ne upotrebljavaju mentalističke pojmove i izraze, kao što su: hipoteze, očekivanja, predstave itd. Iako su ti prvi nalazi i koraci u kompletnijem tumačenju procesa motivacije bili zasnovani na posmatranju i ispitivanju životinja u raznovrsnim eksperimentalnim situacijama- ta ispitivanja predstavljala su i prve korake u rušenju mehaničke ES-ER koncepcije ponašanja i stvaranja nove metodologije u izučavanju procesa motivacije i primarne čovekove prirode. Čovekovo ponašanje nije više određeno samo starim iskustvom već i namerama i ciljevima kojima teži. Tako se došlo do saznanja da postoji čitav niz motiva koji su u raskoraku sa homeostatičkom koncepcijom motivacije, jer njihovo zadovoljenje ne dovodi ni do kakve redukcije tenzije, već čak do povećanja tenzije i stimulacije. Takve karakteristike su posebno otkrivene kod motiva radoznalosti (eksploracije), potrebe za aktivnošću, za stimulacijom... Kako vidimo, trebalo je proći dugo vremena da se prevaziđu stari pogledi i pogrešne predstave o čoveku u psihologiji.

Čovek nije samo reaktivno biće, već je ponašanje čoveka u najvećoj meri rezultat svesnih ciljeva i namera.

Dakle, iscrpan izveštaj o čovekovo motivaciji, po shvatanju humanističkih psihologa, ne može se dobiti samo na osnovu homeostatičkih načela (prema kojima se redukcijom tenzije obnavlja poremećena ravnoteža u organizmu), jer pored takve motivacije („motivacije usled nedostatka“), postoji i motivacija usled „narastanja“-gde čovek teži obogaćenju i proširenju svoje ličnosti, o čemu nam govori i snažna potreba za samoaktualizacijom, o kojoj u svojim radovima najviše govore Maslov, Olport, Rodžers i drugi humanistički psiholozi. Prema takvom shvatanju, čovek nije biće koje teži samo adaptaciji, već je on pre svega svrsishodno biće, koje nastoji da prevaziđe postojeće stanje, makar po cenu remećenja sopstvenog mira i ravnoteža. Principi humanističke psihologije primenjeni na školsko i predškolsko učenje mogu se izraziti kao: ponašanje učenika u školi (njegov uspeh)- vrtiću najčešće je rezultat njegovog viđenja samog sebe, tj. kakve on predstave ima o svojim sposobnostima, htenjima i svojoj ličnosti u celini. Iz tih razloga, prema tom shvatanju, potrebno je pružiti učenicima takvu pomoć u nastavi kako bi oni razvili svoju ličnost u celini i imali veoma bogato iskustvo. Tu se ističe princip da je ličnost otvorena prema svetu i da teži ostvarenju ciljeva u budućnosti; da je jedinstvena i neponovljiva. Samo kao se imaju ti principi u vidu, može se razumeti ličnost učenika u totalitetu i njena težnja ka samoaktualizaciji. Rodžers ističe da svaka ličnost stvara svoj sistem vrednosti-ne na osnovu same stvarnosti, već i na osnovu svog ličnog viđenja i doživljavanja realnih pojava. Ukoliko se to lično viđenje stvarnosti mnogo razlikuje od objektivnog stanja, onda po Rodžersu nastaju problemi u prilagođavanju, što se može manifestovati i različitim smetnjama i poteškoćama u školskom učenju. Jer, svako učenje, pa i školsko, uključuje u sebe vrednosne orijentacije pojedinca, njegova interesovanja i emocije. Tu se polazi od stava da su osobe koje su svesnije sebe, koje su nezavisne i emocionalno stabilne, manje inhibirane i više integrisane ličnosti-spremnije za ulaganje većih napora i postizanje boljih rezultata u učenju. Rodžers naglašava kativnost ličnosti i potpuno emocionalno uključivanje u proces učenja. Tu se naglašava i motivaciona i kognitivna komponenta učenja- koje dolaze do izražaja u aktivnim oblicima učenja, kao što su: učenje putem otkrića, putem

rešavanja problema uviđanjem, samoučenje, samoinstrukcija... Kvašček posebno ističe i razlikuje dve vrste učenja:

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com